

ideje és munkája kimerül a pénzért és anyagi sikerért való küzdelemben. Itt szívesen hódolnak az asszony szellemi törekvéseinek, elismerik, méltányolják és kellő tiszteletben részesítik, mert a férfiak nem igen kérnek az ilyenfajta munkából. Jogtalanul időpazarlásnak tekintik a szellemi munkát, szórakozásnak, a melyet rábiznak a nőre.

És ha a mi napjainkban van is olyan asszony, a kinek szava, befolyása, sulya van a politikában, azt homály és titokzatosság fedi.

A politikától eltávozott a francia asszony és az irodalom felé hajlott. Hogy álnéven ír, hogy férfi nevet vesz föl, csak szükségből teszi csupán, de lehet, hogy hagyományból még inkább.

Mostanság mind csekélyebb az asszonynak a közéletre való hatása. A jellemek mind függetlenebbekké válnak, férfiak és nők egyképpen, saját utjukon kívánnak járni, nem törődik senki a szomszédjával. Robog az autó, csilingel a telefon, repül az aeroplán, minden olyan villámsebessé rohan körülöttünk, hogy nem is próbáljuk meg, hogy a hatásunkat érezzük, hogy a befolyásunk érvényesüljön.

Függetlenség és közömbösség a mi küzdelemünk legjellemzőbb sajátosságai.

* Kispest és Erzsébetfalva.

Budapest, nov. 9.

November elsején kerek egy hónapja mulott annak, hogy az államrendőrség Kispesten és Erzsébetfalván megkezdte a működését. Azóta többször is jelent meg híradás arról, hogy a policia micsoda alapos tisztogatást végzett a két, éppen nem a legjobb hírnek örvendett községben.

E jelentés, bár mind meg is felelt a valósnak, a valót még sem fedte teljesen. Futólagos megfigyelésnél valóban úgy tűnhetik, hogy a rendőrség a *sbirrek* munkájánál egyebet nem végzett. Am beható vizsgálódásnál arra a meggyőződésre jutunk, hogy a két községbe kikerült államhivatalnokok a kötelességszerű tolvajkergetés mellett lelkes kulturmunkát kezdettek meg. Ennek megfelelően a két új kapitányság területén publikum és policia között máris szíves jó viszony fejlődött. Olyan, a melyet idebenn a fővárosban sokért nem adnának, lévén Budapest talán az egyedüli város a földkerekségen, a melyben a legtöbb felnőtt gyermek lakik, a kik mindnyájan, *de már csak azért sem* fogadnak szót a közrendészeti intézkedéseknek.

Kispesten és Erzsébetfalván 1912 október elsején reggel négy órakor állott föl posztjára az állami rendőr. Némi kis ravaszkodással csinálták a dolgot rendőrök. Elsőben is kikeresték a java legényeket, a szép szál embert, a kin a fényes sisak csak úgy ragyogott az ösvégi verőfényben. Okosan intézkék, a kikre tartozott. A két fél első találkozására nem éjjel, nem a csapszékben, nem a tivornyatanyán ment végbe, a hol talán már az első órában is birokra kelhettek volna egymással. Polgár és rendőr a kelő nap barátságos sugaránál köszöntötték egymást először. Biztos tudomás ugyan nincsen róla, de nem lehetetlen, hogy a szép szál magyar fiukat szívesen látta a vásárra siető asszony nép is és rendőrök a csatát félig már megnyerték.

A másik felét igyekeztek ők maguk kivívni. Barátságos, óltalmat, védelmet nyújtó, mindenben utbaigazító embernek mutatkozott be az új rendőr és csak ott lépett föl szigoruan, a hol a közérdek azt valóban megkövetelte, de ott aztani imponáló energiával.

És mi az eredmény? Hallgassuk meg harminc nap után az illetékes fórumokat.

Előbb talán a közönséget. A véletlen rendkívül kedvező formában jött itt segítségemre. Erzsébetfalvára menet, a villámon akaratlanul fültanuja voltam két odavalló polgárember beszélgetésének. A policiajéről tárgyaltak, az egyik kifogásolta, hogy a kocsmákban megtiltották az éjfélutáni zenét. A méltatlankodó nem volt érdekelt fél. Sem kocsmáros, sem duhajember nem lehetett, mert azzal érvelt, hogy a zene egymagában még senkiben sem tett kárt. A partnere más véleményen volt.

— Látod, — mondotta, — a rendőrség intézkedése nagyon helyes és neked is igazad van. Csakugyan, a zene egymagában nem veszedelmes, éppen ezért, ott, a hol kevesebb itallal árulják, a kávéházban megengedték éjfélutániig s ott, a hol csak itallal kapni, a kocsmákban, ott megtiltották tizenegy órára.

Sokat beszélt azután még a két ember az új állapotról s végül is megegyezett abban, hogy most mégis csak jobb, mint azelőtt volt.

Egy másik tanuságtétel Kispesten, az állami munkástelepen történt. Az utcán haladtomban a posztosrendőr jár előttem. A mikor a nyomába kerülök, egy munkásasszony fut ki az egyik ház kapuján, egyenest neki a *biztos urnak*.

— Biztos ur kérem, — kiáltja az asszony izgatottan, — most hallottam, hogy az uramnak a gyárban valami baja esett, kérem szépen, én nem tudok telefonozni, legyen szíves megkérdezni.

Néhány pillanattal később a biztos ur a férjéért remegő asszonyt szerencsére még meg is tudta nyugtatni a telefonozással, a munkásapának nem történt komolyabb baja.

Idomos, magyar asszonyhoz illően, szépen megköszönte a munkásnő a biztos urnak a *hozzávaló jószágát*.

De nem ez a jelentős a dologban, hanem a tény, hogy a lakosság harminc nap alatt megtanulta, hogy a rendőr az oltalmazója, a védője, a barátja.

A kapitányságon sem tudnak sok rosszat az emberekről. Kezdjük Kispesten. A kapitányság vezetője: *Peregriny* Sándor tanácsos, az államrendőrség régi kipróbált tisztviselője azzal fogad, hogy a községből az államrendőrség beköltözése előtt, mint most utólag kiderült, negyvenkét rovtimultu ember önként távozott. Volt köztük üzletes, évek óta Kispesten élt gonosztevő. A távozásuk megkönnyítette ugyan a policia munkáját, ám azért maradt dolog elég.

Mindjárt az első napokban harmincöt revolvert kobozott el a rendőrség olyanoktól, a kik az utcán, duhaj kedvükben lövöldöztek. Ezeket a puffogató embereket igen sulyos pénzbírsággal illetve elzárással büntették. Az eredmény az, hogy a publikum, a mely megtudta, hogy november tizenötödikén tul csak engedéllyel hordhat löfegyvert, már most jelentkezik passzusért.

Gyakori panasz volt, hogy kereskedők rakatait fosztogatják. *Fekete* és *Nagy* detektív társaikkal razziát tartottak kirakattolvajokra és hi szervezett suhancbandát tettek ártalmatlanná.

Az őrszemes rendőr hajnal felé megpillant a Üllői-uton egy nagy bugyrral járó férfit. Az ember a bugyrrban nyolcvan kiló romlott húst vitt, melyet a kőbányai szappangyár hulladékhusraktárából lopott. A tolvaj *Csizsár* Imre dr. fogalmaz elé kerül, ám konokul megtagad személvére név minden fölvilágosítást. A fogalmazó azonban er lékszik reá, hogy a vásáron *Peregriny* tanácsos *Leviczky* dr. rendőrorvos néhány nappal ezelő lefoglalt nagymennyiségű romlott húsból készült disznósajtot. A szappangyár tolvaját kikísérteti piacra. Csakugyan fölismerik: *Liszák* József a nev hentes. A lakásán hatvanhét darab romlott hús készült disznósajtot találtak.

Sok bajt, kellemetlenséget okoztak eleinte verekedők. Kispestnek volt két hírhedt köteker embere, *Ince* Béla és testvére *Mihály*. Hétközbe becsületes munkások, vasárnap duhaj, garázda kodók. Nem birt velük még a csendőr sem. A pütkösi királyok napja lealdozott, egymásután olya szigoruan büntették őket, hogy minden valószínűség szerint a község igaz, nagy örömeire elvándorolnak Csepelre, ott még lehet verekedni. Egyébként összesen nyolcvannyolc bünesetet, százhuszonkilef nagyobb, négyszázharminckét egyszerűbb kihágá bíralt el a kapitányság.

Erzsébetfalván *Vaday* László dr. tanácsos rendőrség feje. Igen humanusan gondolkozó ember még meg sem megegedett az új állomáshelyén már otthonának tekinti a falut, a melynek nép nem olyan rossz ám, mint azt Pesten hiszik.

Dicsérettel emlékezik meg elsőben az erzsébetfalvai hatóságokról, mint a melyek munkájában odaadóan támogatják. Készül a sok jó gyalogos és

kocsiut, a piacot, az üzleteket állandóan ellenőrzik, a lakosság szeretettel fogadja a rendőrség intézkedéseit, mert hamarosan belátták, hogy a policáj jót akar.

A gazdasszonyok máris meg vannak elégedve. Megszűntek a baromfilopások. A detektívek elfogták Erzsébetfalva legrettegettebb csirke és lábasjőszág tolvaját, egy tizenhét éves csavargót, a ki, mint a bűnügyi nyomozás kiderítette, tizenegy tagból álló gyerektolvajbandát szervezett.

Egészen romantikus alapon szervezkedtek. A banda feje tisztességes erzsébetfalvai szülők gyermeke, de már hat éve nem átta szülei otthonát, pedig folyton a község táján rabol és lop. Tizenegy társa is mind erzsébetfalvai csemete. Eltartásukról, lakásukról, ruházatukról a bandafő gondoskodott, a közös zsákmányból tellett mindenre. Erzsébetfalváról is tömegével menekült a sok jómadár. Összesen százhuszonkilenc erkölcsi szépséghibában szenvedő embertársuk költözött el október elseje előtt bátorságosabb tájékokra, nagyrészt Csepelre és Vecsésre.

Sok küzdelmet adott a két község környékén láborozó tolvajcigányság kiirtása, a mellyel Král és Petersen rendőrfelügyelők szereztek maguknak maradandó érdemet.

A két derék tisztviselő egyébként október elseje óta minden éjjel razziát tart a kapitánysága területén és eddig összesen négyszázkilencvenkét embert állítottak elő igazolás céljából.

Erzsébetfalván november elsejéig összesen háromszázhuszonhat büneset, négyszázhuszonhárom nagyobb és ötszázkilencvenöt kisebb kihágás foglalkoztatta a rendőrséget.

A kiscesti kapitányság 49, az erzsébetfalvai 61 embert toloncoltatott és tiltott ki a két község területéről.

Mind a két község lakossága egyetlen esetben nem szegült ellen a rendőröknek és nem egyszer fölkeresi a kapitányságok vezetőit nemcsak bűnügyi és rendőri panaszával, hanem privát avagy családi dolgában tanácsért, oltalomért fordul hozzájuk.

Örvendetes, szép eredmény, a mely még szebb jövővel kecsegtet.